

19. Biloziorov IS.V. at all. (2017). Teoriia derzhavy ta prava [Theory of State and Law] : textbook. way. Kyiv : NAVS, Education of Ukraine. 320 p. [in Ukrainian].
20. Tereshchenko L.V. (2017). Systema harantii sotsialnykh prav liudyny i hromadianyna [System of guarantees of social rights of man and citizen]. *Jurisprudence: current state and prospects of development* : materials of the interuniversity scientific-practical conference (Kyiv, November 30, 2017). Kyiv : Nat. Acad. internal Affairs. 162 p. [in Ukrainian].
21. Chikita I. (2012). Finansova avtonomiia orhaniv mistsevoho samovriaduvannia yak umova demokratychnoho rozvytku [Financial autonomy of local governments as a condition for democratic development]. *The world of finance*. Vip. 3. P. 37–45 [in Ukrainian].
22. Goncharenko V.G. at all. (2004). Iurydychni terminy. Tlumachnyi slovnyk [Legal terms. Explanatory dictionary]. Kyiv : Lybid. 320 p. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.2.36>

POJĘCIE, CECHY I STRUKTURA ADMINISTRACYJNO-PRAWNEGO MECHANIZMU ZAPOBIEGANIA WYKROCZENIOM ZWIĄZANYM Z KORUPCJĄ

Alina Levchuk

*adiunkt Wydziału Doktoranckiego i Adiunktury
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-3151-7382

Levchuk@gmail.com

Adnotacja. W artykule zbadano kwestie struktury mechanizmu administracyjno-prawnego zapobiegania wykroczeniom związanym z korupcją. Przeanalizowano elementy składowe mechanizmu, którymi są akty normatywne, podmioty ostrzegające, które realizują swoje uprawnienia w odpowiednich stosunkach administracyjno-prawnych, akty realizacji norm prawa administracyjnego i narzędzia administracji publicznej. Podkreślono szereg problematycznych kwestii dotyczących skuteczności mechanizmów rządowych w zakresie zapobiegania korupcji, wykroczeniom korupcyjnym i wykroczeniom związanym z korupcją. Artykuł zawiera autorską definicję pojęcia mechanizmu administracyjno-prawnego zapobiegania wykroczeniom związanym z korupcją, przez co rozumie się uregulowany przez normy prawa administracyjnego system środków administracyjnych, środków i elementów składowych, które ze spójnością i jednością tworzą kompleksowy system roszczeń antykorupcyjnych, który ma na celu uregulowanie stosunków społecznych powstających w zakresie zapobiegania korupcji i wykroczeniom związanym z korupcją. Wyjaśniono główne cechy i oznaki mechanizmu administracyjno-prawnego zapobiegania wykroczeniom związanym z korupcją. Podkreślono, że funkcjonowanie mechanizmów prewencji administracyjno-prawnej zależy od jakości regulacji prawnych oraz od tego, jak prawidłowo normy prawa uwzględniają regulacje stosunków społecznych, które są regulowane.

Słowa kluczowe: mechanizm administracyjno-prawny, wykroczenia związane z korupcją, stosunki administracyjno-prawne, zapobieganie, przeciwdziałanie, korupcja, regulacje administracyjno-prawne.

CONCEPTS, SIGNS AND STRUCTURE OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM FOR PREVENTION OF CORRUPTION OFFENSES

Alina Levchuk

*Adjunct Professor at the Department of Doctoral and Postgraduate Studies
National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-3151-7382

Levchuk@gmail.com

Abstract. The article examines the structure of the administrative and legal mechanism for the prevention of offenses related to corruption. The constituent elements of the mechanism, which are normative legal acts, prevention subjects, which exercise their powers in the relevant administrative and legal relations, acts of implementation of norms of administrative law and tools of public administration are analyzed. A number of problematic issues in the effectiveness of state mechanisms for the prevention of corruption, corruption offenses and offenses related to corruption are highlighted. The article provides the author's definition of the concept of administrative and legal mechanism to prevent offences related to corruption, which is understood as a system of administrative and legal means, measures and constituent elements, which in coherence and unity form a comprehensive system of anti-corruption requirements, which is designed to regulate social relations arising in the prevention of corruption and corruption-related offences, regulated by norms of administrative law. The main features and characteristics of the administrative and legal mechanism of prevention of offences related to corruption were revealed. The main features and characteristics of administrative and legal mechanism of prevention

of offences related to corruption were revealed. Attention is drawn to the fact that the functioning of mechanisms of administrative-legal prevention depends on the quality of legal regulation, and on how well the norms of law take into account the regularities of social relations, which are regulated.

Key words: administrative-legal mechanism, corruption-related offenses, administrative-legal relations, prevention, counteraction, corruption, administrative-legal regulation.

ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ КОРУПЦІЄЮ

Аліна Левчук

ад'юнкт відділу докторантури та ад'юнктури

Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-3151-7382

Levchuk@gmail.com

Анотація. У статті досліджено питання структури адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Проаналізовано складові елементи механізму, якими є нормативно-правові акти, суб'єкти запобігання, які реалізують свої повноваження у відповідних адміністративно-правових відносинах, акти реалізації норм адміністративного права й інструменти публічного адміністрування. Висвітлено низку проблемних питань щодо ефективності державних механізмів у сфері запобігання корупції, корупційним правопорушенням і правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Надається авторське визначення поняття адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, під яким розуміється врегульована нормами адміністративного права система адміністративно-правових засобів, заходів і складових елементів, які при злагодженості та єдності утворюють комплексну систему антикорупційних вимог, що покликана врегулювати суспільні відносини, які виникають у сфері запобігання корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням. З'ясовано основні риси й ознаки адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Акцентовано увагу на тому, що функціонування механізмів адміністративно-правового запобігання залежить від якості правового регулювання, від того, наскільки правильно норми права враховують закономірності суспільних відносин, які регулюються.

Ключові слова: адміністративно-правовий механізм, правопорушення, пов'язані з корупцією, адміністративно-правові відносини, запобігання, протидія, корупція, адміністративно-правове регулювання.

Вступ. Високий рівень корупції в Україні потребує ефективної протидії, саме тому необхідно віднайти нові креативні підходи до розв'язання цієї проблеми. Ці підходи можна реалізувати через адміністративно-правовий механізм протидії корупції, корупційним діянням і пов'язаним із корупцією правопорушенням, який у сучасних умовах найбільш прийнятний для України як правової, демократичної та соціальної держави.

У Законі України «Про запобігання корупції» (Pro zarobihannia koruptsii, 2014) існує декілька розділів, які присвячені обмеженням щодо вчинення певних корупційних дій. Зокрема, це розділи IV–X, у яких прямо передбачені обмеження, заборони, зміст і порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів.

Основна частина. Адміністративно-правовий механізм за своєю суттю є дуже об'ємним і розгалуженим. Так як адміністративне права регулює більше ніж 80% повсякденного життя громадян, то, відповідно, існує і велика кількість механізмів, які регулюють такі питання. Адміністративно-правовий механізм часто ототожнюють із механізмом адміністративно-правового регулювання. Це можна пояснити тим, що адміністративно-правовий механізм – це не статичний процес, а динамічний, юридично-правові засоби, які становлять систему механізму, безперечно, мають регулювати певну сферу діяльності. Певним чином регулювання робить адміністративно-правовий механізм динамічним, застосовуючи свої юридичні заходи й засоби в різних сферах і галузях, таких як охорона праці та здоров'я населення; охорона природи, використання природних ресурсів, охорона культурної спадщини; промисловість, будівництво та сфера використання паливно-енергетичних ресурсів; сільське господарство; транспорт; житлові права громадян; торгівля, громадське харчування, сфера послуг, стандартизація, якість продукції; громадський порядок і безпека; народне волевиявлення; учинення адміністративних правопорушень тощо. Усі ці та інші питання адміністративного права регулюються за допомогою розгалуженої варіації адміністративно-правових механізмів, які і є механізмами адміністративно-правового регулювання.

На нашу думку, механізм адміністративно-правового регулювання систематизує та узагальнює всі можливі адміністративно-правові механізми. Адміністративно-правове регулювання має на меті запровадження адміністративно-правового порядку. Завдяки великому арсеналу адміністративно-правових засобів можливе правильне й ефективне функціонування механізмів у всіх сферах реалізації державної виконавчої влади з боку не тільки держави, а й органів місцевого самоврядування, а також у сфері забезпечення прав і свобод громадян і реалізації завдань і функцій держави, регулювання суспільних відносин управлінського характеру.

Дослідженням адміністративно-правового механізму запобігання і протидії корупції в різний час займалися С.М. Алфьоров, Ю.В. Дмитрієв, С.А. Задорожний, Ю.О. Коваленко, В.В. Плиська, І.В. Яромій. Питання державного механізму запобігання та протидії корупції досліджували С.С. Серьогін, О.М. Сюсяйло, Т.П. Попченко, Г.Б. Яковенко та ін.

Вивчаючи питання адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, хотілося наголосити, що вчені швидше розбирають конкретні механізми, передбачені Законом, проте рідко акцентують увагу саме на механізмі запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Більшість праць висвітлюють питання правових механізмів запобігання та протидії саме корупції, наголошуючи на тому, що корупція – це всеохопне явище. Можливо, це пов'язане з тим, що дефініція «правопорушення, пов'язане з корупцією» є відносно новою. Звичайно, протидіяти корупції як такій, не розмежовуючи такі діяння на злочини і проступки, теж можливо, але ефективніше протидіяти розрізнено, не змішуючи кримінальні й адміністративні правопорушення.

Наприклад, В.О. Луговий у дисертаційному дослідженні на тему «Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими» розглянув поняття механізму «запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією», особливості, які застосовуються до поліцейських, висвітлив питання суб'єктів запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, що вчиняються поліцейськими, охарактеризував поняття спеціальної перевірки як елемента механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, що вчиняються поліцейськими, і проаналізував практику дотримання поліцейськими антикорупційних обмежень, відповідальність і напрями вдосконалення. Автор пропонує власну дефініцію поняття «адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими», яким запропоновано вважати врегульовану нормами адміністративного права систему антикорупційних вимог, заборон та обмежень, які висуваються до поліцейських, а також сукупність організаційно правових заходів, спрямованих на їх практичну реалізацію з метою запобігання вчиненню поліцейськими правопорушень, пов'язаних із корупцією, і створення потенційно несприятливих умов для вчинення таких діянь (Luhovyi, 2019).

Цікавою є думка А.Д. Гвоздецького щодо протидії корупції, а саме він зазначає, що вдосконалення адміністративно-правового механізму протидії корупції не може відбуватися відірвано від удосконалення загального механізму протидії корупції в державі, оскільки поодинокі заходи не можуть дати такого ефекту, як спільні та взаємно узгоджені дії в усіх напрямках протидії корупції. Разом із тим учений уважає, що найбільшого ефекту діяльність із протидії корупції в державі досягне саме через розробку ефективних механізмів профілактики, запобігання корупції (Hvozdetzkyi, 2011: 369). Звичайно, якщо розглядати кожен елемент механізму як окремий, самостійний складник, то тяжко буде прослідкувати довготривалу ефективність, адже лиш у взаємодії один із одним буде гарний результат. Варто звернути увагу на те, що які б дієві, на погляд законодавця, механізми запобігання та протидії не застосовувалися, статистика вчинення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, не зазнала помітних значних змін і є досить високою.

Якщо проаналізувати реалії сьогодення, можна з упевненістю сказати, що запобігти вчиненню правопорушення значно дієвіше, ефективніше та менш фінансово затратно, якщо порівнювати із ситуацію, коли правопорушення вже вчинено й завдана шкода державі.

В.О. Белік зазначає таке: «Незважаючи на прийняття низки законодавчих і підзаконних актів з питань протидії корупції, проведення різних за предметом наукового пошуку досліджень із зазначених питань, єдиного погляду на сутність і структуру адміністративно-правового механізму протидії корупції так і не вироблено» (Bielik, 2013: 642). Можемо лиш частково погодитися з такою думкою, адже сьогодні в Законі України «Про запобігання корупції» чітко визначені саме такі механізми, за допомогою яких здійснюється регулювання суспільних відносин у сфері запобігання та протидії корупції. Якщо порівнювати чинний Закон із Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції в Україні», то в новому чинному Законі додатково до вже чинних на той час механізмів запобігання з'явилося 9 нових, а саме: запобігання й регулювання конфлікту інтересів (розділ V); правила етичної поведінки (розділ VI), фінансовий контроль (розділ VII), захист викривачів (VIII), заборона на одержання пільг, послуг і майна органами державної влади й органами місцевого самоврядування (розділ IX); антикорупційна експертиза (розділ IX); спеціальна перевірка (розділ IX); вимоги щодо прозорості й доступу до інформації (розділ IX); запобігання корупції в діяльності юридичних осіб (розділ X) (Pro zapobihannia koruptsii, 2014). А це означає, що наукові думки та погляди науковців ураховуються, з'являються нові механізми запобігання та протидії, які врегульовують ті моменти, що найбільше пересікаються з можливістю вчинення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією. Звичайно, не менш важливим є зміст положень, які розкривають суть перелічених вище механізмів.

Як стверджує О.О. Онишук, «без детального розкриття категорії «механізм адміністративно-правового запобігання та протидії корупції» неможливо вирішити проблему ефективної боротьби з корупцією, так як виникає пряма взаємозалежність між ним і його складовими частинами, що дадуть змогу забезпечити скоординовану, цілеспрямовану боротьбу із цим у край негативною явищем, дієве керівництво цим процесом, організаційно-правовий вплив на суспільні відносини в цій сфері з метою їх покращення та функціонування системи запобігання та протидії» (Onyshchuk, 2010).

Варто зазначити, що термін «боротьба з корупцією» є застарілим, адже більшість учених і сам законодавець дійшли висновку, що побороти корупцію неможливо, адже боротьба – це більшою мірою активні фізичні дії. Кінцевим результатом будь-якої боротьби є перемога (підкорення) явища, проти якого вона здійснювалася, натомість загально визнаним серед науковців є той факт, що побороти злочинність, зокрема й корупцію, яка є сукупністю різних правопорушень, зокрема й злочинних, неможливо, навпаки, протидія не передбачає в результаті обов'язкової перемоги або чисть поразки (Aleksandrov at all, 2002). Більш доцільним є використання термінів «запобігання» та «протидія», які націлені саме на недопущення вчинення, а не на комплекс дій, який необхідно прийняти, коли правопорушення вже вчинене.

Адміністративно-правовий механізм, на думку О.С. Журавля, «є значно ширшим за змістом, ніж механізм адміністративно-правового регулювання, складниками якого є не лише норми права, правові відносини, акти реалізації прав та обов'язків, акти тлумачення норм адміністративного права, а й інші елементи...» (Zhuravel, 2009). Це твердження, на нашу думку, є дискусійним. Так, безперечно, адміністративно-правовий механізм включає різні механізми: і регулювання, і запобігання тощо. Проте ми розглядаємо механізм адміністративно-правового запобігання саме через призму адміністративно-правового регулювання, так як уважаємо, що механізм адміністративно-правового регулювання узагальнює та систематизує всі ті засоби, інструменти, стадії, елементи й заходи, за допомогою яких здійснюється регулювання та вплив на суспільні відносини, метою яких є дотримання інтересів держави й суспільства загалом.

Функціонування механізмів адміністративно-правового запобігання залежить від якості правового регулювання, від того, наскільки правильно норми права враховують закономірності суспільних відносин, які регулюються, і, звичайно, від законодавця, діяльність якого проявляється в правотворчій, а саме в прийнятті певних правових норм, їх зміні чи скасуванні.

С.М. Алфьоров робить висновок, що адміністративно-правовий механізм – це система правових засобів, інтегрованих та організованих так, що вони дають змогу послідовно й ефективно забезпечити правове регулювання суспільних відносин нормами адміністративного права (Alforov, 2011). Тобто за своєю сутністю адміністративно-правовий механізм – це врегульоване нормами адміністративного права правове регулювання певної сфери адміністративного права, яке є комплексним і спрямованим на досягнення єдиної мети. Тому можна зробити висновок, що адміністративно-правовий механізм таки є складником більш загального механізму правового регулювання (Alforov, 2011).

Механізм адміністративно-правового запобігання виконує функцію контролю, яка проявляється у виявленні проблем, недопущенні їх учинення в майбутньому та в підтримці успішного дотримання всіх норм і приписів. Правильне й чітке виконання, використання, додержання та застосування і є метою запобігання вчиненню правопорушень.

На думку О.О. Онищука, механізм адміністративно-правового запобігання корупції – це система адміністративно-правових засобів, спрямована на врегулювання суспільних відносин у процесі запобігання та протидії корупції, корупційних правопорушень і пов'язаних із корупцією правопорушень, що являє собою процес, який включає певні стадії (етапи) реалізації та елементи (складові частини) (Onyshchuk, 2010).

С.С. Серьогін стверджує, що механізми запобігання та протидії корупції в органах публічної влади – це система дій, спрямована на виявлення, припинення, обмеження поширення корупційних дій в органах публічної влади та запобігання їм (Serohin, 2009).

Запобігання вчиненню корупції, корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, включає в себе запобігання і протидію. Щоб не допустити вчинення протиправних діянь, необхідно створити комплекс дій, які дадуть змогу уникнути настання негативних наслідків. Протидія й запобігання в даному разі можуть виступати як способи, за допомогою яких буде дотримано виконання правових приписів. Безпосередньо протидія корупції полягає у вираженні антикорупційної політики, яка й визначає стратегію заходів, що вибудована на системі ідеологічного, правового та політичного характеру.

На думку автора лекцій з дисципліни «Сучасні проблеми адміністративного права України і шляхи їх вирішення» З.С. Гладуна, адміністративно-правовий механізм боротьби з корупцією включає встановлення норм права, які забороняють учинення корупційних діянь, а також запровадження заходів адміністративно-правової відповідальності у випадку їх скоєння, визначення переліку правоохоронних органів, що ведуть боротьбу із корупцією, і їхніх повноважень (Hladun, 2000). Саме встановлення приписів, обмежень і заборон дає змогу зрозуміти межі, у разі виходу за які наставатиме юридична відповідальність. Обмеження щодо вчинення чи невчинення певних дій зазначено в розділі IV Закону України «Про запобігання корупції». За недотримання суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, обмежень вони будуть притягнуті до відповідальності. У Кодексі України про адміністративні правопорушення міститься глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», де висвітлені правопорушення, за вчинення яких настає юридична відповідальність, а саме адміністративна (Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia). У Кримінальному кодексі України також містяться положення і статті, якими передбачена юридична відповідальність за вчинення корупційних злочинів, а саме кримінальна відповідальність.

Безперечно, можна зазначити, що адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, – це складний, багатоетапний комплекс дій, який включає систему адміністративно-правових засобів, що спрямована на врегулювання суспільних відносин у процесі запобігання та протидії корупції загалом, яка являє собою процес, що містить визначені стадії, етапи реалізації та елементи.

Отже, адміністративно-правовий механізм протидії корупції включає певні елементи, комплексне й ефективне використання яких може приблизити до необхідного результату.

Повертаючись до теми дослідження, механізм адміністративно-правового запобігання містить урегульовану нормативно-правовими актами систему юридично-правових засобів, які спрямовані на недопущення вчинення певних дій. Запобігання якомусь явищу чи процесу зазвичай складається із системи засобів, які вживають певні уповноважені на те органи чи інші особи, спрямовуючи протидію та недопущення тих процесів, на які націлене запобігання.

Розглядаючи питання механізму адміністративно-правового запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, варто зазначити, що цей механізм можна розглядати як складник більш загального механізму

му – механізму адміністративно-правового регулювання. Це можна пояснити тим, що поняття «механізм регулювання» – більш широка категорія, ніж «механізм запобігання», так як до першої категорії входить велика кількість різних механізмів, які, безперечно, регулюються законодавством і самі регулюють відносини в певній сфері, адже регулювати можна й питання механізмів запобігання, протидії, дотримання прав і свобод, інформаційного забезпечення тощо. Отже, для з'ясування суті механізму адміністративно-правового запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, варто розглянути його поняття і структуру.

На нашу думку, адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, – це врегульована нормами адміністративного права система адміністративно-правових засобів, заходів і складових елементів, які при злагодженості та єдності утворюють комплексну систему антикорупційних вимог, яка покликана врегулювати суспільні відносини, що виникають у сфері запобігання корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням.

Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII містить нормативне визначення поняття «правопорушення, пов'язане з корупцією», а також закріплює низку механізмів, які покликані запобігати вчиненню таких правопорушень.

У стаття 1 Закону визначено, що правопорушення, пов'язане з корупцією, – це діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони й обмеження, учинені особою, зазначеною в частині й статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність (Pro zarobihannya koruptsii, 2014).

За вчинення таких правопорушень, як бачимо, Закон передбачає декілька видів відповідальності. Проте ми зупинимося лише на тій частині правопорушень, відповідальність за які настає саме адміністративна, так як досліджуване питання розкриває суть саме адміністративно-правового механізму запобігання.

Повертаючись до питання механізму адміністративно-правового запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, варто виділити певні риси (ознаки), якими наділений цей механізм:

- 1) є системою адміністративно-правових засобів;
- 2) наявність спрямованих дій щодо врегулювання суспільних відносин у процесі запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією;
- 3) сукупність різноманітних адміністративно-правових заходів та інших видів діяльності в державі, спрямованих на недопущення вчинення таких діянь, удосконалення суспільних відносин з метою усунення негативних явищ і процесів, що породжують такі правопорушення або сприяють їх вчиненню;
- 4) націленість на зменшення обсягів учинення правопорушень, пов'язаних із корупцією, зміну характеру таких корупційних проявів, обмеження впливу правопорушень, пов'язаних із корупцією, на соціальні процеси, збільшення ризику для корупціонерів, усунення соціальних та інших передумов, що сприяють учиненню протиправних діянь;
- 5) являє собою процес, що містить визначені стадії та етапи реалізації, які включають комплекс заходів, тобто певні процедури притаманні кожному етапу;
- 6) містить обов'язкові складові елементи.

Структура адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, складається з таких елементів:

1. Нормативно-правові акти;
2. Суб'єкти запобігання, які реалізують свої повноваження у відповідних адміністративно-правових відносинах;
3. Акти реалізації норм адміністративного права;
4. Інструменти публічного адміністрування (відповідні форми та методи діяльності) тощо.

Адміністративно-правова норма як один із елементів – це формально визначене, загальнообов'язкове правило поведінки, що встановлює та охороняє держава в процесі запобігання та протидії корупції, що надає учасникам адміністративно-правових суспільних відносин юридичні права та покладає на них юридичні обов'язки. У цьому випадку адміністративно-правові норми, які нас цікавлять, знаходяться в Кодексі України про адміністративні правопорушення, а саме главі 13-А «Адміністративні правопорушення пов'язані з корупцією», де міститься низка статей, за порушення яких наставатиме адміністративна відповідальність.

Суб'єктами запобігання є передбачені Законом України «Про запобігання корупції», іншим антикорупційним законодавством як спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції (органи прокуратури, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції), так й інші уповноважені на це особи (Pro zarobihannya koruptsii, 2014). Кожен із цих органів наділений правами й обов'язками, які реалізує в межах правової відносин, що виникають із приводу запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією.

Акти реалізації як елемент механізму – це форма втілення адміністративно-правових норм у діяльність суб'єктів права, що забезпечується шляхом дотримання заборон, використання суб'єктивних прав і виконання юридичних обов'язків під час запобігання та протидії правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Реалізація норм може відбуватися як у межах певних правовідносин, так і в окремих актах. Розрізняють чотири способи реалізації адміністративно-правових норм (виконання, використання, додержання, застосування).

Інструментами публічного адміністрування є відповідні форми та методи діяльності уповноважених суб'єктів, спрямованої на запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією.

Висновки. У статті досліджено питання структури адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Проаналізовано складові елементи механізму, якими є нормативно-правові акти, суб'єкти запобігання, що реалізують свої повноваження у відповідних адміністративно-правових відносинах, акти реалізації норм адміністративного права й інструменти публічного адміністрування. Висвітлено низку проблемних питань щодо ефективності державних механізмів у сфері запобігання корупції, корупційним правопорушенням і правопорушенням, пов'язаним із корупцією.

Список використаних джерел:

1. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Криминология : курс лекцій. Київ : МАУП, 2002. 295 с.
2. Алфьоров С.М. Адміністративно-правовий механізм протидії корупції в органах внутрішніх справ : автореф. дис. ... докт юрид. наук : 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2011. 38 с.
3. Белік В.О. Поняття та структура механізму адміністративно-правової протидії корупції прокуратурою України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-2. С. 188–192.
4. Гвоздецький В.Д. Організаційно-правові засади запобігання і протидії корупції в Україні : монографія. Київ : Леся, 2011. 591 с.
5. Гладун З.С. Сучасні проблеми адміністративного права України і шляхи їх вирішення : проблемна лекція для магістрантів і студентів Юридичного інституту Тернопільської академії народного господарства. Тернопіль : Юрид. ін-т Терн. акад. народ. госп., 2000. 48 с.
6. Журавель О.Є. Адміністративно-правовий механізм протидії безпритульності та бездоглядності дітей в Україні. *Право і Безпека*. 2009. № 4. С. 107–111.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 11 червня 2020 року, підстава – 619-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
8. Луговий В.О. Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 281 с.
9. Онишук О.О. Концептуальні засади запобігання та протидії корупції в Україні. *Адвокат*. 2010. № 9. С. 35–37.
10. Онишук О.О. Механізм адміністративно-правового запобігання та протидії корупції. *Форум права*. 2010. № 4. С. 686–689. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10oootpk.pdf>.
11. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII.
12. Серьогін С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади. *Університетські наукові записки*. 2009. № 4. С. 284–289.

References:

1. Aleksandrov Yu.V., Hel A.P., Semakov H.S. (2002). *Kryminolohiia [Criminology]: kurs lektzii*. K.: MAUP. 295 p. [in Ukrainian].
2. Alforov S.M. (2011). *Administratyvno-pravovyi mekhanizm protydii koruptsii v orhanakh vnutrishnikh sprav [Administrative and legal mechanism for combating corruption in law enforcement agencies]: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07. Khark. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv. 38 p.* [in Ukrainian].
3. Bielik V.O. (2013). *Poniattia ta struktura mekhanizmu administratyvno-pravovoi protydii koruptsii prokuraturoiu Ukrainy [The concept and structure of the mechanism of administrative and legal counteraction to corruption by the Prosecutor's Office of Ukraine]. Porivnialno-analitychne pravo. № 3-2. pp. 188–192* [in Ukrainian].
4. Hvozdet'skyi V.D. (2011). *Orhanizatsiino-pravovi zasady zapobihannia i protydii koruptsii v Ukraini [Organizational and legal principles of preventing and combating corruption in Ukraine]: monohrafiia. K.: Lesia. 591 p.* [in Ukrainian].
5. Hladun Z.S. (2000). *Suchasni problemy administratyvnoho prava Ukrainy i shliakhy yikh vyrishennia [Modern problems of administrative law of Ukraine and ways to solve them]: problemna lektsiia dlia mahistrantiv i studentiv Yurydychnoho instytutu Ternopil'skoi akademii narodnoho hospodarstva. Ternopil: Yuryd. in-t Tern. akad. narod. hosp. 48 p.* [in Ukrainian].
6. Zhuravel O.Ie. (2009). *Administratyvno-pravovyi mekhanizm protydii bezprytulnosti ta bezdohliadnosti ditei v Ukraini [Administrative and legal mechanism for combating homelessness and neglect of children in Ukraine]. Pravo i Bezpeka. № 4. pp. 107–111* [in Ukrainian].
7. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: redaktsiia [Code of Ukraine on Administrative Offenses] vid 11 chervnia 2020 roku, pidstava – 619-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10* [in Ukrainian].
8. Luhovyi V.O. (2019). *Administratyvno-pravovyi mekhanizm zapobihannia pravoporushenniam, poviazanym z koruptsiieiu, shcho vchyniautsia politseiskymy [Administrative and legal mechanism for the prevention of corruption-related offenses committed by police]: dys... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 281 p.* [in Ukrainian].
9. Onyshchuk O.O. (2010). *Kontseptualni zasady zapobihannia ta protydii koruptsii v Ukraini [Conceptual principles of preventing and combating corruption in Ukraine]. Advokat. № 9. pp. 35–37* [in Ukrainian].
10. Onyshchuk O.O. (2010). *Mekhanizm administratyvno-pravovoho zapobihannia ta protydii koruptsii [Mechanism of administrative and legal prevention and counteraction to corruption]. Forum prava. № 4. pp. 686-689. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10oootpk.pdf* [in Ukrainian].
11. *Pro zapobihannia koruptsii [On prevention of corruption]: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1700-VII* [in Ukrainian].
12. Serohin S. (2009). *Mekhanizmy poperedzhennia ta protydii koruptsii v orhanakh publichnoi vlady [Mechanisms for preventing and combating corruption in public authorities]. Universytetski naukovy zapysky. № 4. pp. 284–289* [in Ukrainian].